

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Zakaj si želimo v V. kuriji novega poslanca?

Poslanci določajo ugled in blagor naroda v ustavnih državah, kakor je naša Avstrija. Potrebno je tedaj, da se izberejo za ta posel možje, ki ne pridejo nikoli v zadrego, ko jim je zagovarjati koristi svojih volilcev.

V drugih državah imajo poslanci navadno le enega protivnika, proti kateremu jim je biti na straži, t. j. njihova centralna vlada.

Tako je n. pr. v Italiji, Nemčiji itd. V takih državah zadostuje, da so poslanci dovolj diplomatično izvežbani ter opremljeni s skušnjami življenja.

V naši mnogojezični Avstriji imeti morajo posebno zastopniki Slovanov še polno drugega orožja. Vlada nam res ni prijazna, a sama nam ne more bogve koliko škodovati. Zaveže se temveč z zastopniki drugih, slovanskim težnjam in tirjavam sovražnih narodov. Tukaj ne pomaga zastopniku še toliko diplomacije in teoretične vede, biti mora pozorni vojskovodja, ki ima oči povsod, ki zna po strateških računih udariti sedaj na levo, zopet na desno brez zamere na zgoraj ali na spodaj. Pred vsem pa mora imeti jasne načrte, strokovno izobrazbo v tem, kar zastopa.

Avstrijski parlament ni mirovna konferenca, kjer zadostuje mirna kri, potrpežljivost in matematični proračun. Bojni tabor je avstrijski državni zbor, kjer ni časa za proučevanje in primerjanje, temveč za brze ukrepe in izvrševanje. Vsak poslanec mora prinesiti na Dunaj izdelane načrte, za katerih izvršitev mu ne sme manjkati ne dobre volje, ne znanja in odločnosti.

Zgodovina parlamentarizma nas uči, da so bili oni narodi vedno praznih rok, ki niso poslali časa primernih zastopnikov v državni zbor. Kaj je bilo n. pr. s Čehi, dokler so pošiljali na Dunaj mehkosrčne moše?

Dandanes pa se ponaša češki narod z naj sijajnejšimi uspehi, uživa ugled na najvišjem mestu, doma pa blagostanje in zadovoljstvo. Vse to so priborili Čehom njihovi radikalni poslanci, ki se niso ustrašili celó pred prestolom zagovarjati narodne težnje in zahteve.

Nasprotno pa ni večje bede duševne in gmotne, kakor je v poljski Galiciji, čije poslanci so mehkužni šlahčiči in od vlade odvisni omahljivci.

Po dosedanjem izbiranju svojih poslancev smo tudi Jugoslovani, pred vsem Slovenci prvi na vrsti, da se precej enačimo glede poslancev Poljakom.

Ako pogledamo imenik državnih poslancev, vidimo baš za slovenske pokrajine imena naj raznovrstnejših penzionistov in drugih od države plačanih ali vsaj podpiranih gažistov. Tu so zastopani vsi stanovi z visoko donečimi naslovi, kakor: ekscelencia, prečastiti, blagorodni itd., le oni stanovi, ki tvorijo jedro slovenskega naroda, niso med njimi.

Slovenec je le prav neznan del, ki se štejejo med meščane in tržane. Da imajo te vrste volilci svojega zastopnika, je čisto naravno. Večina volilcev pa se živi od dela žuljavih rok.

Le ti bi po naravnem zakonu morali imeti zagovornika pri vladi v osebi sovrstnika.

Kakšno mnenje mora pač imeti gospoda na Dunaju od proizvajajočih naših stanov, kakor so kmetovalci, obrtniki, trgovci in delavci, ako pa ne vidi priti v državni zbor člana teh slojev. Nehoté nas smatra za skrajno zagovedno maso.

Bolj v šali nego resnosti se je svoječasno naštevalo lastnosti, katere bi morali imeti državni poslanec. Med te lastnosti se je štel tudi — muzikaličen posluš, češ, da sicer se ne more uspešno obstruirati z raznimi instrumenti. Na obstrukcijo ne mislimo drugače nego na skrajno sredstvo, ki je pravzaprav neobhodno zlo. Vendar bi ne škodovalo, preiskusiti kandidate na gotova svojstva.

Najbolj naravno svojstvo bi pač bilo, da pripada vsak poslanec onemu stanu, katerega hoče zastopati. Žalibog ni naš volilni zistem še strogo po tem predelan. Kó bi bil pogoj, da zastopa uradništvo uradnik, obrtništvo in trgovstvo obrtnik ali trgovec, kmetovalce kmet, delavce delavec, potem bi bila izbira enostavna in gotovo bi se ne usmellil uradnik ponujati se za poslanca kmetu, duhovnik delavcu itd. Ker pa delimo volilne razrede po razmerju davkov, skupljenih je v ednem in istem razredu več raznih stanov. To velja najbolj glede V. ali splošne kurije. Vendar pa obsega ta kurija bistveno slično vrsto proizvajalcev. Nobeden prvotnih volilcev v tem razredu ni gažist, nobeden kapitalist, temveč z edno besedo vsi so uboge pare, ki se ubijajo za vsakdanji kruh, bodisi obrtniki in trgovci, mali kmetovalci in delavci.

Kaj je bolj umevno, kakor, da si vsi ti stanovi izberejo zastopnika iz svoje vrste. „Le čevlje sodi naj kopitar“, z zapostavljenimi stanovci pa more čutiti le oni, ki pozna njih naporno delo iz lastne skušnje.

Bili so časi, ko je človek rokotvornega poklica bil vesel, ako se je hotel kdo iz učenih krogov k njemu ponižati ter prevzeti njegovo zastopstvo. Socijalni boj pa je razbistril duhove tudi v teh zapostavljenih vrstah, njegovi udje so se začeli baviti s političnimi vprašanji. Vsakdanja izkušnja v trdem boju je utrdila njihove značaje, razbistrila um, da lažje in boljše umevajo svoje in svojih sotrpinov potrebe, nego zamorejo to doseči visokošolsni moše na podlagi mrtvih črk in auhoparnih primerjanj.

Samozavest je začela rasti, uvideli so, da organizacija v lastnih vrstah več izdá, nego dobri sveti raznih teoretikov. Ta zavest jim je narekovala, da so začeli omenjeni sloji zahtevati zase lastno zastopstvo. Ko so isto pred tremi leti dosegli s V. kurijo, dosegli še niso vsega. S splošno volilno pravico so dobili le lep voz, a za vprego so se jim ponujala počasna in okorna klju-seta. Ako pa hočemo, da pridemo s tem vozom hitro naprej ter da se ne bo svet smejal neokusni pripravi, treba je osedlati čilega konjčca.

Najbolj preporna točka sedanjih državno-zbornih volitev je V. kurija. Po zdravi človeški pameti pa bi ne bilo nič bolj umevnega, kakor ugodna rešitev tega prepira. Volite za poslanca moža, ki izhaja iz slojev zastopanih v tem volilnem razredu, moža, ki pozna iz lastne skušnje

težnje delavca, obrtnika, trgovca in malega posestnika! Ko so prišli razsodni moše do te misli, ponudili so našemu kandidatu Dragotinu Hribarju, naj bi prevzel njihovo zastopstvo. Prevzel je ponujeno mu zaupanje, dobro vedoč, da je zdrava opozicija, s katero se pomaga celim slojem, boljša nego mehkužni oziri na par nezadovoljnežev. Stopil je v agitacijo dobre stvari, ne zase, nego za trpine proizvajajočih stanov.

Na volilcih je sedaj, da pokažejo, so jim pač stanovske koristi več, nego kašrška koli zamera. Najboljši general se ne more uspešno vojevati, ako nima za seboj enakomislečih in nevtrahšenih bojevnikov. To na uvaževanje vsem somišljenikom in rojakom!

Celjske in štajarske novice.

(Delavsko podporno društvo v Celju) priredi v nedeljo dne 16. t. m. veliko tombolo v korist društvenemu podpornemu zakladu v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Tombola bo združena z veselico, pri kateri bodo sodelovali čl. društva: „Celjski Sokol“, „Celjsko pevsko društvo“, in „Celjska narodna godba“. — Iz naklonjenosti do društva prevzela je nabiranje darovanih dobrotkov gospa dr. Karlošekova, katero najtopleje priporočamo vsem cenj. narodnim trgovcem in narodnim obiteljem v blagohotno podporo. Natančnejši spored se objavi v prihodnji številki.

(Obsodba našega urednika A. Boga) je zbudila v vseh prijateljskih, da celo v nasprotnih krogih splošno pomilovanje. Dšlo mu je toliko izrazov sočutja, da se ne more vsakemu posebej zahvaljevati. Izreka pa tem potom iskreno zahvalo naklonjenim listom in posameznikom. Dasi je kazen grozovita, pranašal jo bo vendar lažje v zavesti, da ima sočutnike širom domovine.

(Čehi v Celju.) Celjski mestni šolski svet je iskal in izbral cele mesece, kdo bi bil za mestno ljudsko šolo po rojstvu in mišljenju dovolj Nemeec. Končno so ga staknili tam gori na Češkem v osebi nekakega Ferdinanda Porše-ja. Egipčani niso mogli biti bolj veseli, ko so našli črnega bika spisa brez pike, kakor so mestni očetje z novim svojim odgojiteljem.

(„Jungovski in posilnemeški učitelji“.) „Slovenski Gospodar“ ne more v svoji „ednopravnosti“ odpustiti našemu zavednemu učitelstvu, da si želi proti duhovniški volji Hribarja za poslanca. Vsak učitelj, ki ne dremlje v volilni dobi doma, hobi priimek „Jungovec“ ali pa celo „Posilnemeec“. Mi poznamo te učitelje po duhu in mišljenju ter jamčimo mariborski gospodi, da so v šolskem in narodnem delovanju brezmadežni in vsega spoštovanja vredni.

(Žičkarjeva „ljudska volja“.) Iz Ponikve se piše „Slov. Gospodaru“, da je za Žičkarja izvoljenih pet volilnih mož, in tudi šesti se bo še menda dal pridobiti. Sedaj vemo, kako bodo moše volili Žičkarja iz lastnega prepričanja. Naši somišljeniki, zapomnite si to!

(Svinjetina v Špitališču.) Poročevalce „Slov. Gospodaru“ je videl v Špitališču pri volitvi —

maštna obraza. Hribarjevi volilci so si baje drznili brez duhovniškega dovoljenja jesti — svinjino. Sicer ta dan ni bil petek, pa že to je nezaslišano, da si privoščijo naš kmet kosček mesa tudi v delavnikih. Vse vprek se baje sedaj vprašuje: „Kdo je plačal prašiča?“ Nam ni znano, pa če je za kmeta takšen greh jesti svinjetino, treba bo mariborski gospodi poklicati preiskovalnega sodnika v Spitališč. — Tolažimo se da se tudi Žičkarjevi volilci ne hranijo samo s kobilcami in koreninicami.

(Duhovniška vest.) Dosedanji provizor v Podčetrtku g. Josip Trafenik, je postal kaplan v Škalah.

(Imenovanja.) Davčni kontrolor g. Iv. Šu menjak je imenovan davkarjem v IX. činovnem redu. Davčnim kontrolorjem sta imenovana davčna pristava gg. Friderik Stumberger in Anton Stepic. Davčna oficijala sta postala davčna pristava gg. Rudolf Ilavšek in Miha Windisch.

(Odlikovanje.) G. dr. Anton Jerovšek, profesor veronauka na mariborski realki, je dobil od papeža križec „bene merenti“.

(Promocija.) C. kr. avskultant pri mariborskem okrožnem sodišču, koroški Slovenec g. Ferdo Müller, bil je promoviran pretečeni teden na graškem vseučilišču doktorjem prava.

(Učiteljske premembe.) Stalno je nameščena na Teharjih gđ. Olga Sittig, dosedaj učiteljica v Rečici. Začasno so nameščeni gospodje: Fran Grudnik v Dobjem, Emil Križman na Planini, Ferdinand Golitsch, na nemški šoli v Sevnici, Engelbert Hinterholzer na nemški šoli v Brežicah, Josip Polanc v Dobovi, Rudolf Arnšek v Globokem, Fran Kuhar v Kapelah ter gđ. Ivana Piller in Hermina Lunder v Kapelah in Marija Vavpotič v Oljnjem. V pokoj je šel nadučitelj v Dobovi g. Srečko Pirc. Omožitev se je dovolila učiteljici pri Sv. Barbari v Halozah gđ. Alojziji Freunfeld z ondotnim učiteljem g. Fr. Cvetko.

(Usposobljenostni izpit za ljudske šole) so prestali v letošnjem jesenskem terminu pred mariborsko izpraševalno komisijo naslednji kandidati oziroma kandidatinje: gg. Franc Cvetko pri Sv. Barbari v Halozah, Franc Jamšek pri Sv. Florjani, Anton Pesek pri Sv. Duhu v Halozah, Janez Rotnik pri Sv. Križu ter gospodičini Amalija Hojnik pri Sv. Lenartu v Halozah in Micika Škrlec pri Sv. Miklavžu, zadnja z odliko.

(Razširjenje šol.) Deželni šolski svet je dovolil, razširiti dvorazrednico pri Sv. Štefanu pri Šmarju v trirazrednico, istotako novo nemško dvorazrednico v Ormožu.

(Žalec.) Slovensko pevsko društvo „Edinost“ v Žalcu ima svoje letno zborovanje v soboto dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v Hausenbichlerjevi dvorani. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Vpisovanje novih udov. 5. Volitev odbora in dveh presojevalcev računa. 6. Nasveti. Prijatelji slovanske pesmi, pridite, da si podamo v prijateljskem sestanku rokó in se navdušimo zopet za sveto stvar. Odbor.

(Pri Sv. Jederti nad Laškem) snujejo za drugo za rejo bikov. Napravi pa se tudi učni tečaj za gospodinje glede umnega izdelovanja svežega masla. V kratkem presledku sta tam poučevala potovalna učitelja gg. Bele in Jelovšek.

(V St. Lenartu nad Laškim trgom) so tatovi dne 2. dec. med sv. mašo ob belem dnevu vlecili v Kajtnovo gostilno ter ukradli nad 200 gl. denarja. Kjer se po fari neti šuntanje, prepir in sovraštvo, tam ni čudo, če gineva ljubezen do bližnjega. Kjer vidijo ljudje s kakšnimi zvižgami in lažmi se dela škoda svojemu bližnjemu, tam gineva tudi tisti čut, ki dela razloček med tem, kar je moje in tvoje.

(Umrli.) Je naš bivši črkostavec g. Iv. Cvetko, v najlepši mladosti v dobi 24. let. Pokojni je brat dr. Franja Cvetko iz Podčetrčka, N. p. v m.

(Iz Rajhenburga) se nam piše obširno o agitacijah in volitvah v V. kuriji. Dopis nam je preoster, da bi ga v celoti ponatisnili, omenjamo le, da so v trgu Rajhenburgu ter v občinah Jesenovo, Armeško in Stalovnik zmagali Hribarjevi pristaši, dasi tukaj ni bilo sence one strastne in brezobzirne agitacije, kakršno je razvijala rajhenburška duhovščina za Žičkarja. Pripoznati se mora tem ljudem neznanska vztrajnost. Vsi

trije ondotni duhovniki so hodili celo ob burji in dežju ponoči od hiše do hiše delat „ljudsko voljo“. Naj bi se i naši pristaši ne bali zamere pri poštenih in dostojnih agitacijah.

(Vabilo k tomboli), katero priredi gasilno društvo v Noršincih pri Ljutomeru v nedeljo, dne 16. decembra t. l. v gostilni g. Marko Vau potiča v Noršincih. Začetek ob 3. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vljudo vabi odbor.

(Iz Ormoža.) Po novem letu se bo tukaj nastanil narodni slikar. Dela in zaslužka bo do volj. — Tudi narodnega peka bi nam trebalo; poleg podjetnosti mu treba primerne kapitala, in dobra prihodnost mu je osigurana. — Da ni mamo narodnega krojača, sedlarja, kovača, ključarja, steklarja itd. se pri naši zaspanosti itak ume. Za nastanjenje narodnih obrtnikov, tega temelja mestnega prebivalstva, se nikdo ne briga. Kako v tem oziru nasprotniki delajo, naj služi dejstvo, da se bo z denarno podporo „Südmarke“ 180 K nastanil tudi nemški slikar iz Šlezije.

(Zgorel otrok.) V Obrežu pri Sredšču se je užgala na paši šletnemu A. Nejžarju obleka. Otrok je v par dneh za opeklinami umrl.

(Radgončani proti Ptujčanom.) Pretečeno soboto je imel kandidat Wratschko volilni shod v radgonski posojilnici. Da bi volilce tembolji preslepil, napadel je navidezno štajarski deželni odbor, zakaj dovoli iz centralne ptujske trsnice uvažanje traja v radgonski okraj, ki je še dosedaj neukuzen — seveda le po trtni uši.

(Sedaj se je zbudil) tudi bivši državno zborški poslanec za mesta in trge Ptuj-Maribor znani dr. Wolffardt. Z vso naglico je priredil shode v Slov. Bistrici, Ormožu, dne 10. v Ljutomeru, dne 11. pri Sv. Lenartu, dne 13. v Muti, dne 14. v Slov. Gradcu in dne 15. decembra v Ptuj. Nemškutarski meščani in tržani sicer niso zadovoljni s svojim dosedanjim kandidatom, toda nemška disciplina jim prepoveduje imeti lastno sodbo.

(Proti uvozu trt iz Ogrske) se je izrekel štajarski deželni odbor ter sklenil odločno ugovarjati zaradi tega pri vladi.

(Graške nacionalce) pritiskajo vedno boljše socialni demokratje. Vsaka volitev v mestni zastop stane nacionalce mnogo boja, pa tudi denarja, pri tem pa so še v vednem strahu, da jih izpodrinejo. Da bi si zmanjšali ta strah in stroške, predlagali so v mestnem svetu, naj se spremeni mestni statut tako, da bodo občinski svetovalci z županom vred voljeni na šest, ne pa samo na tri leta.

(Novi sejmi.) Štajarska kmetijska družba je pretresovala v svoji zadnji seji prošnji trga Velenje in St. Jur ob južni železnici za nove živinske sejme. Velenju sta se dovolila dva nova sejma, St. Jurju se je pa prošnja za tri nove sejme odbila.

(Štajarska kmetijska družba za — Dunajčane.) V zadnji svoji seji je štajarska kmetijska družba protestirala, da hočejo dunajski mesarji zvaliti užitinski davek od mesa na kupovalce. Menda ne vidi naša družba doma nobenih pomanjkljivosti, da se mora baviti z dunajskimi odnošaji.

(Ali je veriverica divjačina?) Neka gornještajarska občina se je pritožila proti ondotnemu graščaku, da ji delajo veriverice iz graščakovega ozemlja veliko škodo ter prosila, naj se tudi veriverica proglasi za divjačino, katero je v preobilici zatirati. Štajarska kmetijska družba pa je razsodila na podlagi lovskega zakona iz leta — 1786, da veriverica ni divjačina.

(Obor akad.-tehn. društva „Triglav“ v Gradcu) rekonstituiral se je na IV. rednem tajnem zborovanju dne 5. decembra 1900. tako-le: Predsednik: med. Branko Žizek, podpredsednik: med. Alfons Serjun, tajnik: iur. Otmar Golob, blagajnik: iur. Anton Prus, knjižničar: iur. Ivan Spitzer, gospodar: phil. Ivan Masten, odbor. namestnik: iur. Josip Krevi.

Volilno gibanje.

Volilni shod v Žalcu. Ali je to ljudska volja ali ne? vprašal se je vsakdo nehote, ko se je zaključil volilni shod v Žalcu. Precej po 3. uri zbralo se je v veliki dvorani gostilne g. F. Hodnika v Žalcu nekaj nad 200 volilcev, ka-

tero število pa je rastle med zborovanjem, da je bila nad 300 in dolga dvorana debkoma polna in med katerimi je bilo precej volilnih mož. G. tajnik Iv. Kač pozdravi v imenu volilnega odbora navzoče in predlaga za predsednika zborovanju veleposestnika g. Fran Robleka. Ta bil je ednoglasno sprejet in navdušeno pozdravljen. Predsednik se v krepkih in čilih besedah zahvali in očrta pomen današnjega shoda ter želi shodu najboljšega uspeha. Na to pozdravi kandidata Dragotin Hribarja ter mu odda besedo. Vodo bi se reklo v morje nositi, če bi hvalili jednat, premišljen in navdušen njegov govor narodno-gospodarskega programa. Pokazal je v tem govoru, kako dobro pozna težnje, krivice in nasilja, ki se gode delavcu, a povedal je tudi kako delavec velikokrat nepremišljeno zabrede v dejanja, ki so poguba njemu in družini. O kmetijstvu, posebno malemu kmetu načrtal celo gorje, ki ga tlači in katero ga pusti, da le živetari, ne živi, povedal pa tudi, kako bi se dalo pomagati temu trpinu in kmetu sploh. O obrtniki, trgovini, industriji, govoril je kandidat Dragotin Hribar tako, kakor zamore govoriti le oni, ki se je tem vzdržujočim stanovom države posvečeval 10letja z vso ljubeznijo in vneemo. Ko pa je zaključil svoj govor in rekel, da se nikakor volilcem ne vsiljuje, da je stopil v javnost s kandidaturom le na poziv mnogih in pre mnogih rodoljubov in da ni nikakršen nasprotnik dekani Žičkarju in da pripušča popolno prostost volilcem glede izvolitve, zaorilo je po dvorani ednoglasno živel Hribar naš poslanec. Na to dobil je besedo g. dr. Karlovšek. Ta je na kratko pojasnil, kako so nastala dva kandidata za V. skupino na Spodnjem Štajarskem. Povedal, da tukaj ni govoriti o nevhvalečnosti, če si volilci za enkrat zbero drugega poslanca in volijo mesto Žičkarja Hribarja. Saj se tudi v občinah to godi, da se mnogokrat prebere župan, a ljudstvu se vendar zato ne sme očitati nevhvalečnost. Gospod tajnik Iv. Kač spominjal je na zborovanje zaupnikov v Celju in povedal, da dobro osebno pozna g. dekana Žičkarja, katerega visoko ceni, a da bi se nikdar nemogel odločiti zanj v tej skupini, če ima nasproti kandidata kakor je Dragotin Hribar. G. F. E. Fridrich iz Liboj, zahvalil se je v lepih besedah kandidatu, da je prišel na shod in razložil svoj program ter povedal kako misli kot poslanec delovati. Ta lepa navada, da bi se predstavljali kandidati, zanemarjala se je docela; kar reklo se je, tega imate voliti, radi narodne discipline in volili smo brez da bi bili moža poznali. To je danes drugače, zato pa naj kandidat zaslisi tudi naše želje in potrebe. Več ko 20 točk razne vsebine, a vse se nanašajoče na gospodarstvo, polagal je na srce navzočemu kandidatu; rekel pa tudi, da ljudstvo zahteva, da je poslanec vrl narodnjak in dober kristjan. K besedi se nikdo ni več oglasil in zato dobil je končno besedo kandidat. Lepo, mirno brez vse strasti odgovoril je gospodom predgovornikom. Povdarjal se posebno na končne besede g. F. E. Fridrich, da glede njegove narodnosti menda nihče ne dvomi, da je iskrena, da je nevstrašena; pa tudi glede verskega prepričanja je rekel, mi nihče nemore kaj očitati. Jaz sem kristjan iz prepričanja in nisem nikdar kaj protiverskega storil in tudi nikdar nič zakrivil proti č. duhovščini. Danes se me napada in očita marsikaj, kar ni resnica in miren sem radi tega, ker imam čisto vest; to je volilna borba, v kateri se vsaka beseda ne sme vzeti tako, kakor je izgovorjena in oatal bodem dober kristjan, četudi ne bom izvoljen, ker to pri meni ne odločuje verskega prepričanja. — H koncu stavi g. F. Šostarič iz Griž naslednjo resolucijo: „Potem, ko je g. Dragotin Hribar razložil program, po katerem hoče delovati kot državni poslanec za V. kurijo, — odobrijo zbrani volilci in volilni možje ednoglasno ta program in se ednoglasno izrečejo za g. Dragotina Hribarja, kot edino pravega državnoborskega kandidata za V. skupino.“ — Po kratkem resuméju dá predsednik na glasovanje za katerega kandidata je ljudstvo in katerega bodo volili navzoči volilni možje, zato pozivlje vse one, ki so zato, da se izbere poslanecem V. skupine Dragotin Hribar, naj vzdignejo roko. Vsa dvorana bila je kviško in klicalo se je: vsi vsi! Da se

pa prepriča predsedstvo popolnoma o istinitosti pozivlje se vse one, ki so za izvolitev Žičkarja naj vzdignejo roka. Niti edna roka se ni dvignila. Predsednik zahvali kandidatu in zborovalcem ter jih opominja, da ostanejo možbeseđa v vsakem slučaju in zaključiti ta res tako veliki in krasni shod, kakršnih tudi v Žalcu še ni bilo veliko.

Druge slovenske novice.

(Ljubljanski občinski zastop) je dovolil hčeri Prešernovi, gđ. Jelovšekovi 500 K kot darilo ob 100letnem rojstvu proslavljenega očeta.

(Za Prešernov spomenik) je daroval znani slovenski mecen g. Josip Gorup na Reki 500 K.

(Grof Gleispach na Kranjskem.) Pretečeni teden je nadzoroval sodišča v Ljubljani in Novem mestu predsednik dež. nadsodišča v Gradcu grof Gleispach.

(Učiteljske vesti na Kranjskem.) Nadučiteljem so imenovani na svojih dosežanjih mestih učitelji-voditelji gg. Engelbert Kavčič pri Sv. Križu, Anton Žibert na Ježici in Ivan Sonec v Preski.

(Železnica Idrija-Ljubljana.) Na prizadevanje Idrije je sklenil ljubljanski občinski svet potegovati se pri ministerstvu za predkoncesijo, da se zgradi proga Idrija-Vrhnika Ljubljana. V ta namen je že tudi osnovan konzorcij. Zahtevalo pa se bo ob enem, da postane ta proga neodvisna od južne železnice, v kateri namen bo treba zgraditi tudi posebno progo od Brezovice do Ljubljane. Dosedaj ima namreč do Brezovice vrhniška železnica skupno progo z južno železnico.

(Protestantovsko gibanje na Koroškem.) Od 1. 1899 do konca maja t. l. je pristopilo na Koroškem k luterani veri 183 oseb. Te osebe niso zapustile kat. cerkve iz verskega, nego iz nemško nacionalnega prepričanja.

(František Ondriček v Celovcu.) Danes priredi v Celovcu koncert sloveči češki virtuos na gosli g. František Ondriček.

(Vrta kandidata) V Beljaku je napovedalo ondotno „delavsko konzumno društvo“ konkurz. Načelnik konzuma je bil kandidat za 3. kurijo Peter Bierkopf, blagajnik pa kandidat V. kurije, Viljem Eich, po poklicu čevljar. Državni zbor ju menda ne bo videl.

(Kres v zimi.) Znano protikatoliško nemško društvo „Südwacht“ bo žgalo dne 21. dec. na glav. trgu v Celovcu kres starogermanskega običaja. Mestni zastop je dal v to dovoljenja. So pač še ti ljudje pri zdravi pameti?

(Zastrupil se je) v Št. Andražu v Lavantinski dolini na grobu svoje soproge civilni in žener. Schulz.

(Okrajna bolniška blagajna v Trstu) je neka posebnost med enakimi zavodi. Tu so pritožbe delavcev proti zdravniku in uradnikemu osebju na dnevnem redu. Brez vzroka te pritožbe gotovo niso, značilno pa je za blagajniško upravnništvo, da si je najela v svoje prostore stražo, ki vsakega trpina zapre, ki se čuti v svojih pravicah preveč užaljenega, da se v besedah ugreje. Nedavno so obsodili neko ženo v tridnevni zapor, pa tudi nadzornik bolniške blagajne je bil obsojen zaradi telesne poškodbe te žene. Prijetne razmere!

(Osebnosti.) Okrajni sodnik v Korminu Jurij Zottig je imenovan deželno sodnim svetnikom. Okrajnim sodnikom v Cerkvenici je imenovan Ivan Dougan iz Voloske. Okrajni sodnik v Cerkvenici Ivan Guzelj je premeščen v Komen.

(Dopolnilna deželnozborna volitev na Goriškem.) Župan v Korminu in deželni poslanec baron Locatelli je umrl od kapi zadet ob prihodu cesarja v Gorico. Dne 7. t. m. je bil na njegovo mesto izvoljen v deželni zbor goriški italijanski liberalac dr. Waiz.

Rojaki!

Sto let je minilo 3. decembra, odkar se je porodil slovenskemu narodu njegov največji pesnik, katerega cenil ves narod in s katerim se sme diditi tudi med tujim svetom — France Prešeren. Pesnikovo znamenitost na široko razkladati je povsem nepotrebno; istotako nemestno pa bi bilo dokazovati, da zasluži pesnik samo, da ga čitamo in se z njim ponasamo,

nego tudi da njegovemu geniju postavimo viden znak svojega čišljanja in hvaležnosti. Ta misel je vodila podpisani odbor, ko je svojedobno izdal in pozneje ponovil poziv do slovenskega naroda, da naj prilaga svoje doneske, ki bi omogočili povzdigniti pesniku dostojen spomenik v arcu slovenskega naroda, v beli Ljubljani, kjer je pesnik pel svoje nesmrtné poezije ter z njimi naslajal svoje sodobnike in potomce v vseh pokrajinah, kjerkoli se glasi slovenski jezik. V svojih oklicih je odbor za povzdignjenje Prešernovega spomenika pozival Slovenke in Slovence vseh stanov in vseh pokrajin, da skupno pripomorejo proslaviti pesnika, katerega pač smejo smatrati za svojega pesnika vsi člani slovenskega rodu, ob enem pa osvetliti lice tudi slovenskemu narodu, ker bi njegovo zanimanje in njegova požrtvovalnost pričala, da ve svojim zaslužnim možem izkazovati svojo hvaležnost. Pesnikov spomenik naj bi bil torej viden znak narodovega spoštovanja in njegove hvaležnosti do svojega imenika, — ob enem pa tudi bodrilo mladini in odraslim, da se ogrevajo o njegovem pogledu za vse one ideale, katere je gojil pesnik sam. Katera prilika pa bi bila primernejša za povzdignjenje takega spomenika kot stoletnica Prešernovega rojstva?

Odbor se je čvrsto nadejal, da bo mogel ta dan 3. decembra leta 1900. proslaviti z odkritjem spomenika. Res so se v začetku s pohvalno vnemo odzivali Slovenci in Slovenke in zbrala se je prilična vsota. Nadejajoč se popolnemu uspehu, je razpisal odbor natečaj za načrte Prešernovega spomenika. Tekmovalo je šest umetnikov slovenskih s sedem načrti, ki so bili vsi bolj ali manj zanimivi. Prvo nagrado je dobil g. Ivan Zajec na Dunaju, kateremu bi bil odbor tudi poveril izvršitev spomenika, ki ima biti kras prestolici slovenski in trajen spomenik, dostojen pesnika, kateremu bo povzdignjen, umetnika, ki ga izvrši, in naroda, ki ga svojemu pesniku postavi, ako ne bi bilo nestalo onega, brez česar se ne da nič izvršiti — denarja. Nabrana vsota ne znaša niti polovice onega denarja, ki je potreben za povzdignjenje spomenika.

Ker pa je častna dolžnost narodova, da ne zaostane započeto delo, da ne poneha z dolgim odlaganjem projektanta umetniški zanos, s katerim nam obeta ustvariti delo, ki bo ponos naroda slovenskega, obrača se podpisani odbor ponovno do celokupnega naroda slovenskega, da vsak član njegov po svojih močeh pripomore srečno dovršiti započeto delo. Odbor ve dobro, koliko narodnega davka plaču jejo Slovenci, in kako žulijo ti davki posebno one Slovence, ki so oddaljeni od središča slovenskega in izločeni navalu tujčevemu Ali Ljubljana ne zmore vsega, pa tudi samo Kranjska ne; saj tudi Ljubljana po mogočnosti prispeva kulturnim potrebam oddaljenih rojakov. Ker pa je Prešeren slovenski pesnik, zato se odbor obrača do vseh Slovencev in Slovenek ter jih ponovno poziva, da občine, društva in posamezne osebe žrtvujejo svojim aredstvom primerno vsotico v svrhu, ki bo celokupnemu slovenstvu v ponos in moralno korist.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1900.

Za odbor za napravo spomenika Francetu Prešernu.

Iv. Hribar, župan,

t. č. predsednik.

Rajko Perušek, c. kr. profesor, t. č. podpredsednik; Fran Trdina, mestni knjigovodja, t. č. tajnik; dr. Josip Stare, c. kr. tajnik finančne prokurature, t. č. blagajnik; dr. Maks Pirc, odvetnik; Andrej Senekovič, c. kr. gimnazijski ravnatelj, dr. Ivan Tavčar, odvetnik, t. č. odborniki.

Dopisi.

Iz Ormoža. Zdaj pa vemo, kdo je zboroval na volilnem shodu dne 2. decembra t. l. v Ormožu. Par „jungovcev“, par nemškutarjev — no, pa še nekaj socijalnih demokratov; tako piše „Slov. Gospodar“ iz Maribora. Svojim očem nisem verjel, ko sem to čital. Da more ta list v svoji strasti pisati kaj takega in žaliti najuglednejše narodnjake iz Središča in Ormoža — o tem bo-

demo še govorili. Tužna nam majka! Koliko se je že tem načinom napravilo nemškutarjev. Ako ne trdiš z župnikom, ker je njemu črno, da je črno, dasi je desetkrat belo, pa si nemškutar, „jungovec“ ali pa socijaldemokrat. Pa naj bi bilo, samo, da bi ne bilo tako glasno. Resnica je, da je bilo nad 30 volilnih mož na tem shodu in resnica je, da je ta shod vodil odlični narodnjak g. Maks Robič iz Središča; resnica pa je tudi, da nas je bilo dokaj narodnih učiteljev, ki ne bomo nikdar zatajili svoje matere, pa tudi nikdar svojega naprednega mišljenja, če se tudi „Slovenski Gospodar“ postavi na glavo. Če bi hotel poročati o kandidatovem govoru, postal bi dopis preobširen; povedati bočem le, da ko je g. Dragotin Hribar odšel v Ljutomer, bil je eden glas tudi med preprostim ljudstvom: „To je govornik, to bode poslanec.“ Pa saj je govoril iz lastne skušnje — ko bi tudi ne bil rjen govornik — in to od srca, zato pa so imele njegove besede jasno prepričevalnost in dasi je svojega nasprotnika hvalil, je ljudstvo navdušeno klicalo — edini naš pravi kandidat in poslanec.

Mnogo se dogaja o volilni borbi in mi smo že nekako navajeni duhovske sile, a da se brez potrebe laže in obrekuje, to je nekaj novega in to novo prišlo bode gotovo na slabo duhovskemu računu. G.

Politični pregled.

(Za dunajske uboge) je podaril cesar županu 12.000 kron, da se razdeli med revne za nakup kurjave.

(Bankovce po 10 kron) sklenila je avstro-ograska banka začeti izdajati prosinca prihodnjega leta.

(Danski prestolonaslednik na Dunaju) Danski princ je bival pretečeni teden na Dunaju ter ga je posetil naš cesar.

(Hrvaški sabor proti vinski klavzuli) V seji dne 5. t. m. je utemeljeval poslanec Žerjavič svoj predlog glede odprave vinske klavzule v pogodbi z Italijo. Dokazoval je, da je avzila Italija v letih, kar obstoji vinska klavzula, v Avstrijo 10 milijonov hektolitrov slabega vina, za kojega je dobila okoli 200 milijonov kron. Radi tega trpe najhujše vinorodne dežele Istria, Dalmacija, Hrvatska in Slavonija.

(Srbskim poslanikom v Carigradu) je imenovan bivši poslanik na Dunaju Simić.

(Ministerska kriza v Bolgariji) Knez je ponudil sestavo novega kabineta Radoslavu, ki pa je odklonil. Sedaj sestavlja ministerstvo Cvetkov.

(Carjevo zdravje) je zopet skoraj popolnoma normalno, vendar še mora car ostati v postelji.

(Krüger v Evropi.) Nizozemska kraljica je sprejela burakega predsednika Krügerja jako priazno. Krüger baje ne misli obiskati ostalih evropskih dvorov. Neresnično je, da bi bil naš cesar odklonil Krügerjev obisk. Krüger se na Dunaj niti napovedal ni, ko ga je nemški cesar zavrnil.

(Angleška vlada in Buri.) Chamberlain je dal v angleškem parlamentu sledečo izjavo: „Pod sedanjimi pogoji zamore vlada objavit, da bo v celi Južni Afriki vlada enaka pravica in enaka svoboda, seveda ne dejanske politične neodvisnosti, temveč ustava, ki bo privedla končno k samovladi, katero ravno želi angleška vlada tam uvesti.“ Pod sedanjimi pogoji — misli Angleška, da sme delati take obljube, dokler še Buri niso v njeni oblasti. Angleški poslanec Healy, ki pač pozna angleško vlado, je izjavil, da nimajo Buri ničesar zgubiti, ako bo nadaljujejo, in najbrže bi se tudi same sebo vprašali, ali bi ne bilo boljše biti burski mladič kakor pa angleški podanik.

(Vojni davek se zniža) toda ne v — Avstriji temveč v Ameriki. V Zedinjenih državah so uvideli silno breme, ki ga imajo davkoplačevalci z vojnimi stroški ter se bodo v prihodnjem vojnem proračunu znižali davki za 30 milijonov.

(Vojna v Afriki.) Buri so zajeli 17.000 ovac, katere je gonil proti Krügerodopu mali angleški oddelček. Pri Dewetadornu ujete Angleže so Buri izpustili, pridržali so si le častnike. Prodikanju

burskega generala Deweta proti Oranju stavijo angleške čete vsakojake ovira ter so mu zasabile nekaj streliva.

(Vojna na Kitajskem.) Poslaniki mednarodnih držav so se zedinili v tem, da se spremeni smrtna kazen provzročiteljem kitajskih nemirov v drugačno najostrejšo kazen. S tem se je tudi kitajska cesarica v toliko pomirila, da je upati na uspešne mirovne dogovore. Kitajski diplomatje pa so še vedno mnenja, da poprej ni misliti na splošno pomirjenje, dokler se ne postavi zopet kitajski cesar samostojnim vladarjem brez cesaričinega vpliva. Ako se to ne zgodi, ponovila se bo spomlad splošna vstaja in z njo velika vojna, ki bo končala z delitvijo Kitajske. Ugledni Kitajci pa tega nočejo počakati, temveč se proglasijo poprej japonskim podložnikom. Rusija, ki je hotela svoje čete odpoklicati v Odeso, pusti iste še nadalje na Kitajskem. Bokserji so zažgali vas Itzensekan ter pomorili kristjane. Evropska ekspedicija je 6 provzročiteljev ustrelila.

Narodno-gospodarske novice.

II.

Kako daleč sega razumna štedljivost.

Spisal Vekoslav Kukovec.
(Dalje.)

Mnogim ljudem je najradodarnjša razve seljvalka mati narava. Kako zadovoljnih obrazov srečajo se ob nedeljah trume meščanov iz izleta, katerega so naredili, da se razvedre in razveselijo zunaj zadublega mestnega zidovja, po pisanih livadah in zelenih gozdnih srkajoč sveži krepilni zrak in občudujoč krasoto narave! S koliko navdušenostjo preplezajo mnogi ljubitelji gor najtežavnejšo pote, da se visoko gori na divnih planinah otrasejo začasno vseh svojih vsakdanjih skrbi in da se veseli in okrepili na duhu in telesu povrnejo k opravičilu svojega poklica. Še celo skrbni kmetovalci, ki je cel teden na polju, sede ob večernem počitku rad pod milim nebom na zeleno trato in se tu zabava in razgovarja o svojih uspehih in namenih s svojimi sosedi.

Mnogi mladeniči in moške ljubijo nadalje telovadbo, ki jim okreplja telesne sile. Največje veselje jim je torej telovaditi v sokolskih društvih, in največja radost kazati, da v njih zdravem telesu prebiva tudi zdrava in vesela duša. Ljubitelji in ljubiteljke petja in godbe pristopajo k pevskim društvom in se naslajajo ob krasnih pevskih in godbenih zvokih. Za vse druge zabave sveta ne hoteli bi se odreči duševnemu užitku, katerega jim podaja petje in godba. In oni slednjič, kateri so si kot zabavo izvolili čitanje lepih knjig, cenijo to tih in poglobno, a ob enem vzvišeno in blago zabavo višje nego najslajnejše in najburnejše veselice svojih znancev. Kako bi tudi ne! Saj knjiga je ne le najblagohotnejša učiteljica ukažljivega bralca, ampak tudi najlepša tolažnica otožnega srca, najmilejša svetovalka in tolažnica neiskusnega mladeniča in h grobu se nagibajočega starca. Slavni španki podjetnik don José de Salamanca pravi: „Kot mladenič so mi bile knjige najlepša zabava; potem je pa želja po bogastvu obvladala moje srce in kot starec se zvesto povračam zopet k leposlovju kot k edini zabavi in tolažbi mojih starih dni.“ (Dalje prihodnjik.)

Razne stvari.

(Kim pod vodo.) Valed deževanja je rekla Tiberia mogočno narasla in je prestopila na več krajih svojo obal. Vsi nižji deli mesta, osobito Prati, Lango Tevere in drugi so bili pod vodo. Okoli 600 ljudi je umeščeno v Lazaret, ker ne morejo v lastnih stanovanjih prebivati. Hani posestniki, katerih hiše so vsled povodnje oškodovane, nameravajo tirjati od vlade odškodnino, ker se boče dokazalo, da je povodnja zakrivila.

zanikrnost vladnih organov, kateri niso reko uredili in izčistili nakopičenega peska in drugih nesnag.

(Izdatki in dohodki pariških razstav.) Stroški letošnje svetovne razstave so znašali 65 milijonov frk., dohodki pa 68 milijonov; preostalo je torej čistega dobička 3 milijone frankov, kar pa ne izključuje možnosti, da so nekatera podjetja na razstavi trpela škodo. Razstava leta 1889 je imela čistega dobička 10 milijonov, ona leta 1878 pa 32 in pol milijona zgube; razstava leta 1867 pa je bile aktivna za 3 milijone frankov. Razstave je obiskalo leta 1878 šestnajst, leta 1889 dvanaest in letošnja trinajstdeset milijonov oseb.

(Medoceanski prekop.) Vlada zedinjenih držav severoamerikanskih je podpisala pogodbo z državo Nikaragua, katere ji dovoli, da sme izdelati prekop, ki bi peljal iz enega oceana v drugi. Država Nikaragua leži nekoliko severozapadno od nameravanega prekopa „Panamskeda“. Na svoji najjužnejši točki v karajskem morju pa ima luko in mesto S Juan, katere leži na reki istega imena. Ta reka pa ima zvezo z valikanskim jezerom „Monagua“, ki se razteza skoro do obali pacifiškega oceana. Izdelovanje bo trajalo 10 let in bo stalo okoli 800.000.000 K. Kapitalizovanje se bo izvršilo na delnice, katerih večji del prevzame severoameriške države, med tem ko bo za kakih 15.000.000 K delnic prepuščeno državi Nikaragua.

(Zapravljiva gospa.) V 5. letih je zapravila gospa Gould, soproga grofa Boni de Castellane 23.000.000 frankov. Ameriška rodbina Gould je ena najbogatejših na svetu in je Boni-jevki ime novala varoba, ki bo pazil, da njegova varovanka ne bo mogla zapraviti več ko 3.000.000 frankov na leto. Ali bo zadoščevala ta svotica življenjskim potrebščinam gospe, je dvomljivo.

Loterijske številke.

Gradec dne 7. decemb. 1900: 69, 67, 52, 51, 81.
Dunaj 7 52, 81, 36, 11.

VINO

lastnega pridelka, kakih 400 ve der, belo in rdeče, izborne kapljice, proda naravnost iz gorca na Vidmu S. F. Schalk v Sevnici.
(514) 3-1 Štajarsko.

Prostovoljno se prodaja zemljišče

gospe Ide pl. Rajkovič na Ogrisekoven v Dobernezu d. o. Tapanje za 30.000 K, eno zemljišče v Tapanjah za 3.600 K, ena kmetija v Konjicah 5 minut od kolodvora za 8.800 K, eno zemljišče v Stranica za 15.000 K pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji. Več pove

dr. Ivan Rudolf
odvetnik v Konjicah. (520) 3-2

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Priporoča svoje lahko tekoče slamoreznice najboljših sestavov kakor tudi izvrstne slamorezne kose.

Dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cements, stavbenih in pohištvenih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in peči od najpreprostejših do najfinišne izpeljave.

Gg. poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni.

Zaloga kotlov za žganje kuhati.

* Slavno občinstvo vam najljubše, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

VRTNAR

mlad samski, trezen delavec se sprejme o novem letu. — Kje pove upravništvo „Domovine“. (511) 4-2

2 pridna hlapca

b goveji živini, se takoj sprejmeta v gradu Širje pri Zidanem mostu. — „Čikarji“ se ne sprejmo. — Plačilo po pogodbi.

(512) 3-1

M. Tanšek.
oskrbnik.

Vabilo.

Konzumno društvo v Grižah ima v nedeljo 16. decembra t. l. ob 2. uri popoldne pri Andreju Čandru

občni zbor.

DNEVNI RED:

1. Potrjenje računov tega leta.
2. Izstop ravnateljstva.
3. Sklepanje o razdružitvi ob enem o nadaljevanju zadruge.
4. Volitev novega odbora.
5. Vpisovanje novih udov.

V slučaju, ko bi ob določenem uri ne bilo zadostno število udeležencev, bode ob pol 4. uri drugi občni zbor s istim dnevnim redom, ne oziraje se na število udeležencev.

(513) 1

Odbor.

Za pobarvanje šolskih tabel

priporoča trgovina Dragotin Hribarja v Celju izborni

temni lak

brez leska, po originalni tovarniški ceni kilogram po 3 gid. 80 kr. Eden kilogram tega laka nadostuje za pobarvanje 4-6 tabel. Zunanja naročila izvršujejo se točno.

Gostilna v „Narodnem domu“ v Celju

odda se pod jako ugodnimi pogoji v najem.

Ponudbe sprejema „Posojilnica v Celju“.

(509) 2-2

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Špitalske ulice števil. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. za po najkulantnejših pogojih. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurzi izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje

denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na giroconto s 4 1/2% obrestovanjem od dne vloge do dne vridga. Eskompt menic najkulantneje.

(391)

Borzna naročila.